

О.Б. Зачко

(Львівський державний університет безпеки життєдіяльності)

Інформаційні технології в підготовці працівників оперативно-рятувальних служб

Система освіти МНС України інтегрується у державну систему освіти на засадах єдиної законодавчої та нормативно-правової бази. Тому впровадження нових форм навчання, новітніх технологій навчання є загальним процесом. Інформатизація освіти МНС України, яка передбачає застосування новітніх технологій навчання на базі високоефективних комп'ютерних і телекомунікаційних технологій з великими різноманітними (вже реалізованими і потенційними) можливостями, відкрила принципово нову можливість для впровадження у процес підготовки фахівців сфери цивільного захисту таку форму навчання, як дистанційне навчання (ДН).

Актуальність впровадження дистанційного навчання у процес підготовки та перепідготовки працівників оперативно-рятувальних служб повинні забезпечувати:

1. Інтенсивність оновлення знань в усіх галузях наук, що потребує постійного удосконалення професійних знань та навичок спеціалістів з напрямку «Пожежна безпека», що обумовлює зростання ролі неперервної освіти.

2. Сучасне обладнання та пожежно-рятувальна техніка і, відповідно, тактика їх бойового застосування базується на використанні новітніх електронних та комп'ютерних технологій.

3. Постійний розвиток МНС України потребує якісної та гнучкої системи підготовки висококваліфікованих кадрів.

4. Тільки технології ДН спроможні забезпечити своєчасне корегування змісту навчання фахівців з пожежної безпеки за рахунок високої швидкості оновлення знань в інформаційно-освітньому середовищі.

5. Висока економічна ефективність ДН.

Якщо підходити до процесу впровадження дистанційного навчання поступово, то можна відмітити, що певні кроки у напрямку впровадження в

навчальний процес елементів та технологій ДН зроблені у багатьох навчальних закладах МНС України: створені елементи внутрішньої телекомунікаційної інфраструктури, в електронному вигляді накопичуються інформаційні ресурси, в навчальному процесі використовуються сучасні автоматизовані системи навчання, є викладачі - ентузіасти, які спроможні працювати за новими технологіями. Деякі навчальні заклади вже сьогодні готові проводити навчання за програмою перепідготовки фахівців сфери цивільного захисту.

Однак в межах системи підготовки фахівців оперативно-рятувальних служб неможливо говорити про отримання повної вищої освіти на відстані від навчального закладу, застосовуючи виключно дистанційну форму навчання. На це впливає специфіка підготовки фахівця системи МНС, її особливості. Підготовка такого спеціаліста це, насамперед, надбання практичних навичок із застосування та експлуатації сучасного обладнання та пожежно-рятувальної техніки, які неможливо отримати без практичної роботи на зразках техніки. Важко собі уявити, як можна дистанційно підготувати пожежника, навчити управляти складною технікою, наприклад керувати цистерною АЦ-40 тощо. Також такий спеціаліст має володіти особливими командирськими та лідерськими якостями, які формуються лише у військовому колективі. Крім того, наявність конфіденційної інформації та інформації з обмеженим доступом в програмах підготовки таких фахівців обмежує зміст та обсяг інформації, яка може отримуватися дистанційно.

Але при цьому можна знайти навчальні елементи, які доцільно засвоювати, застосовуючи більш дешеві технології дистанційного навчання. За технологіями дистанційного навчання в системі освіти МНС можна вивчати тільки окремі блоки дисциплін або дисципліни, які не містять таємної інформації.

Існують деякі проблемні питання, що стосуються втілення дистанційного навчання в систему освіти МНС.

Дуже важливим питанням (з якого існує багато думок) є визначення кола осіб, які зможуть навчатися за дистанційною формою. Концепція розвитку

дистанційної освіти в Україні проголосила, що дистанційна освіта доступна для широких прошарків населення, включаючи тих, хто за станом здоров'я неспроможний навчатися за традиційними формами навчання. В системі освіти МНС мають навчатися здорові люди, які пройшли медичний та професійний відбір. Крім того, чисельність тих, хто навчається, обумовлена чисельністю МНС України та державним замовленням на підготовку фахівців відповідної спеціальності та освітньо-кваліфікаційного рівня. Тому процес відбору на навчання з використанням методик дистанційного навчання має бути керованим та підконтрольним.

На нашу думку, у навчальних закладах МНС з використанням технологій дистанційного навчання можуть навчатися:

- слухачі заочної форми навчання;
- слухачі за напрямами перепідготовки та підвищення кваліфікації;
- курсанти (виключно роль самопідготовки та самостійної роботи);
- студенти вищих навчальних закладів МНС. Причому слухачі та студенти можуть навчатись за місцем проходження служби (навчання), а курсанти, знаходячись у межах навчального закладу. Вивчати з використанням телекомунікаційних технологій можна тільки окремі блоки дисциплін або дисципліни, які не містять таємної інформації (наприклад такі навчальні дисципліни, як економіка, мова, інженерія, історія, математика, фізика тощо).

В умовах подальшої інтеграції відомчої і цивільної освіти в Україні теоретична та практична робота над проблемами впровадження дистанційного навчання у МНС України має здійснюватися постійно, цілеспрямовано і продуктивно, паралельно з розвитком системи дистанційної освіти в Україні. При цьому потрібно забезпечити ефективне координування та об'єднання зусиль навчальних закладів МНС України, наукових установ та організацій.